

Encomanem les ganes de llegir

La lectura com a plaer, sense imposar-la. És la premissa d'aquestes iniciatives per animar a llegir.

«No forçar-la, sinó despertar-la», diu Daniel Pennac sobre la lectura en el seu llibre *Com una novella*, de l'Editorial Empúries. L'autor defensa que la lectura ha de ser un plaer perquè arribi a ser un hàbit, i això és el que guia totes les iniciatives d'aquest article. Començant pels clubs de lectura voluntaris de les biblioteques i les seves propostes, cada vegada més originals, per animar nens, joves i adults a sentir la necessitat d'agafar un llibre, fins a projectes que volen perpetuar la vida dels llibres.

Text > **MERCÈ SIBINA**, periodista

«**E**l verb *llegir* no admet l'imperatiu.» És la frase que dona la benvinguda a la pàgina web de la Biblioteca Francesc Ferrer i Guàrdia de Caldes de Malavella. I és com comença l'assaig *Com una novella* de Daniel Pennac (Empúries, 1993), que va tenir un gran èxit. L'autor planteja per què disminueix l'índex de lectura, per què els joves no llegeixen o llegeixen poc. I continua així: «El

>> Acumulació de llibres a la Connexió Papyrus de Celrà. (Foto: CONNEXIÓ PYPYRUS)

>> *Les dones són majoria als clubs de lectura.* (Foto: JOAN CASTRO)

verb *llegir* no admet l'imperatiu. Aversió que comparteix amb alguns altres: amb el verb *estimar*, amb el verb *somiar*... Sempre es pot provar, és clar. Proveu-ho: "Estima'm!", "Somia!", "Llegeix! Vinga, llegeix! T'ordeno que llegeixis!", "Puja a la teva habitació i llegeix!". Resultat? Cap».

Tornant a la frase, la va triar la bibliotecària de Caldes de Malavella, Mercè Barnadas Serrallonga. La feina que fan les biblioteques i les persones que hi treballen és vital per promoure la lectura i és on neixen la majoria d'iniciatives per fomentar i promoure l'hàbit lector. És una feina de trinxera i els bibliotecaris la fan de manera obsessiva, pensant en totes les fórmules que se'ls acudeixen per fer que la lectura sigui un plaer.

Pensen activitats diferents, algunes d'agosarades... de tot per enganxar el lector, com ara pensar que els poemes es poden ballar. S'hi van atrevir. Una ballarina del poble, Mireia Farré, va

ballar seguint la veu de la poeta Silvie Rothkovic, que recitava els seus poemes del llibre *La nit que és dins el dia*, de LaBreu Edicions. Perquè mai no se sap com pots fer arribar algú a la literatura.

I per veure la lectura com un joc, com una finestra oberta als somnis, algunes ja volen captar lectors de ben petits, anant-los a seduir a la llar d'infants. És el que fa la Biblioteca Fages de Climent de Figueres amb el projecte «La sala infantil a les llars d'infants». La biblioteca lliura a les quatre llars municipals una sèrie de lots de llibres per llegir a les aules i per prestar-los a les famílies. A més, el projecte es complementa amb unes sessions de contes per a nadons també a la llar d'infants.

Quan són més grans, la Generalitat fa la campanya «Fas sis anys, tria un llibre» perquè els nens i les nenes vagin a

les llibreries i així promoure l'hàbit de la lectura entre ells. L'any que celebren els sis anys, els nens i les nenes reben a casa una targeta que els convida a anar a la llibreria més propera i canviar-la pel llibre infantil que els agradi més amb un import de fins a tretze euros. Aquesta campanya ha arribat a més de setan-

«Llegir el teatre» és un club de lectura que des del TNC i el Servei de Biblioteques de la Generalitat ha fet créixer el nombre de lectors de teatre, fita que no és gens senzilla

ta-sis mil nens que han pogut anar a 357 llibreries del país.

Des de les llibreries es treballa fort per inculcar l'hàbit de llegir, es fan clubs de lectura, presentacions amb autores i autors, contacontes i fins i tot alguns llibreters van a les escoles a mostrar les novetats literàries a l'alumnat. Fan mans i mànigues per promoure la lectura, com ara a la llibreria L'Altell de Banyoles. Hi ha set clubs de lectura, un dels quals en anglès. A més, Irene Tortós té un do com a prescriptora. Es veu quan entres a la llibreria, amb l'estesa de llibres a les taules. Els llibres tenen un pòstic enganxat a la portada amb les impressions de la llibretera. Un exemple: «És mel! Submergir-te en aquesta història és fer una passejada plaent per records de la infantesa».

Però tornem a les biblioteques. La seva activitat estrella i la més reeixida és el club de lectura. A totes n'hi ha, però per posar un exemple del que hi fan, podem parlar de la Biblioteca Fa-

«Viu un llibre» (amb Fiction Express) connecta els lectors i els autors amb un ham molt llaminer: compartir la creació d'un llibre amb l'autor. Els nois i les noies voten i trien com volen que continuï la història.

>> Les llibreries permeten fullejar els llibres. (Foto: JOAN CASTRO)

ges de Climent de Figueres. Aquesta biblioteca va presentar el nou curs dels clubs de lectura amb una conferència de Xavier Albertí. Albertí no és escriptor, és el director artístic del Teatre Nacional de Catalunya. Però la tria es va fer amb un sentit molt clar. Perquè un dels clubs de lectura de la biblioteca és «Llegir el teatre», que des del TNC i del Servei de Biblioteques de la Generalitat ha fet créixer el nombre de lectors de teatre, que no és gens senzill. I Albertí va ser precisament un dels impulsors dels clubs de lectura de textos

teatral, que ja han arribat a la vuitena edició. Hi poden participar les biblioteques que vulguin.

I la gràcia d'aquest club és que els participants tenen l'oportunitat de complementar la lectura del text amb l'assistència a una funció de teatre exclusiva basada en el llibre que han llegit.

A la biblioteca de Figueres hi ha tretze clubs de lectura amb dues-centes persones inscrites. N'hi ha un de lectura fàcil adreçat principalment a les persones amb dificultats lectores, siguin transitòries o permanents. I aquesta bi-

blioteca també estén els seus tentacles a l'Alt Empordà. Dona suport a clubs de lectura externs, d'entitats, de centres cívics i de centres educatius, i als clubs de lectura de vuit pobles de la comarca.

També hi ha clubs de lectura que podríem anomenar «a domicili». Com el que va començar una tarda que feia molt fred, a la Rambla de Girona. Un inici de novel·la per a un grup de cinc amics a qui els agrada llegir. Allà, al carrer, i després amb un te a casa, van parlar de quedar per comentar lectures. I aquesta persistència i tenacitat que m'explica Marta Duran, una de les fundadores, ja fa gairebé nou anys que dura. Ara són onze persones de diverses poblacions que es troben una vegada al mes. Fan una tertúlia gastronomicoliterària a casa d'algun dels membres del grup i mentre sopen van parlant del llibre. I el més interessant és que, quan poden, conviden l'autor, el traductor o l'editor del llibre que han llegit. El nom d'aquest grup de lectura també és literari, és clar; es diuen «Els Sirgadors» perquè el primer llibre que van llegir com a

>> Lletres de plom d'una impremta damunt un llibre electrònic. (Foto: JOAN CASTRO)

grup de lectura va ser *Camí de sirga*, de Jesús Moncada.

Al Baix Empordà hi trobem un altre apassionat de la seva feina, David Hernández, el director de la Biblioteca Octavi Viader i Margarit de Sant Feliu de Guíxols. Com totes les biblioteques, també tenen clubs de lectura i també fan tots els esforços perquè els llibres arribin a tothom. I una de les accions de xoc que van imaginar arran de la pandèmia va ser enviar «lots de confinament», amb l'objectiu de fer arribar llibres i quaderns de lectura als grups d'alumnat de les escoles i instituts que s'hagin de confinar.

Una estratègia de lectura salvavides perquè els alumnes no es quedin sense accés a la lectura, com va passar en el primer confinament quan les escoles van haver de tancar. Ara continuen fent els lots per a les aules que s'han de confinar. De moment, han atès més de cinc-cents alumnes i vint-i-cinc mestres i professors.

Connexió Papyrus fa deu anys que treballa des de Celrà recollint i redistribuint les donacions públiques i privades de llibres

En aquesta biblioteca, el que té molt èxit és un projecte ofert a través del Servei de Biblioteques de la Generalitat per a nens i nenes i joves de deu a setze anys, de cinquè de primària a quart d'ESO. Es diu «Viu un llibre» (amb Fiction Express) i connecta els lectors i autors amb un ham molt llaminer: compartir la creació d'un llibre amb l'autor. Les instruccions són: «Llegeix el capítol setmanal. Vota l'argument entre les diferents opcions. Parla amb l'autor mentre l'escriu. Millora el teu nivell de comprensió lectora». Amb un sistema de votacions poden triar com volen que continuï la història tot compartint idees i opinions sobre el llibre.

>> *Llegir és una aposta a favor del plaer i de la felicitat, com diu Daniel Pennac.*

(Foto: JOAN CASTRO)

Cada setmana se'n publica un capítol, un per a cada nivell i per a cada idioma: català, castellà i anglès. Els participants tenen una setmana per llegir-lo i parlar-ne a través d'un fòrum obert amb els autors i les autores que l'estan escrivint, i votar la millor de les tres opcions per continuar la història. De moment, han participat en el projecte vuit-cents petits creadors i llegidors, i setanta-nou biblioteques de tot el país.

Per no anar a cegues a les biblioteques i estar al cas de les novetats literàries, hi ha com un grup de savis, el grup CLER, que des del 2004 fomenta la lectura a les biblioteques públiques. Elaboren cada any unes guies de literatura infantil i juvenil editades pel Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona que es poden trobar a totes les biblioteques públiques de les comarques gironines. Són un grup professional que difon la literatura entre els usuaris de les biblioteques i també entre el món professional, de bibliotecaris, mestres, pedagogs...

I ara passem de les novetats que treuen les editorials als llibres que fa temps que giren per les cases i les biblioteques. Per donar-los més vida i trobar-los nous lectors, hi ha una associació sense ànim de lucre, Connexió Papyrus, que ja fa deu anys que

treballa, des de Celrà, recollint i redistribuint les donacions públiques i privades de llibres perquè no acabin a la deixalleria. Els donen una altra oportunitat. Es poden trobar i remenar al seu local de Celrà i comprar per dos euros el llibre. De moment, n'han distribuït cent mil. I tenen projectes perquè la lectura arribi arreu: envien llibres a les biblioteques de les presons i creen espais de lectura per a nens i nenes a Salt.

Com diu Pennac al llibre que citàvem al començament, «llegir és un acte solitari i la lectura és una aposta a favor del plaer i, en definitiva, de la felicitat». A partir dels dotze anys és l'edat en què s'han de fer més esforços per enganxar la mainada a la lectura. A Blanes hi ha un cas d'èxit en aquesta edat crítica. Organitzen un concurs de relats breus per a joves, el concurs Bolleré, i en aquesta edició ha quadruplicat els participants: s'hi han presentat cinquanta-set obres de joves de dotze a vint-i-cinc anys i més de la meitat dels relats, trenta-cinc, estan escrits per joves de dotze a setze anys. Potser en concursos com aquest es veu la feinada que s'ha anat fent des de les classes i des de les biblioteques per fer-los venir ganes de llegir i perquè s'atreixin fins i tot a ser escriptors.

